

Hayat Boyu Öğrenme ∞

Teoriler, Araştırmalar ve Eğilimler

Editörler:

Hüseyin KAYGIN

İhsan Çağatay ULUS

Barış ÇUKURBAŞI

Editörler:

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin KAYGIN
Dr. Öğr. Üyesi İhsan Çağatay ULUS
Dr. Öğr. Üyesi Barış ÇUKURBAŞI

HAYAT BOYU ÖĞRENME ∞ Teoriler, Araştırmalar ve Eğilimler

ISBN 978-625-7228-71-8
DOI 10.14527/9786257228718

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2020, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayineimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınev**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Aralık 2020, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türüldür
Dizgi-Grafik Tasarım: Müge Çetin
Kapak Tasarım: Pegem Akademi

Baskı: Ay-bay Kırtasiye İnşaat Gıda Pazarlama ve Ticaret Ltd. Şti.
Çetin Emeç Bulvarı 1314. Cadde No: 37A-B
Çankaya/ANKARA
Tel: (0312) 472 58 55

Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No: 46661

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay / ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Hayat boyu öğrenme insanlık var oldukça çeşitli formlarda gerçekleşmeye devam edecek olan en temel olgulardan birisidir. İnsanlık tarihi kadar eski olan bu olgunun disiplinlerarası bir bakış açısı temelinde tüm yönleriyle ele alındığı bu kitabın adının da yalnızca belli bir döneme ya da eğilime değil hayat boyu öğrenmenin sınırsız ve sonsuz olma niteliğine vurgu yapması gerektiği düşüncesinden hareketle **Hayat Boyu Öğrenme** ∞ olması uygun görülmüştür

Hayat Boyu Öğrenme ∞ hayat boyu öğrenmeye ilgi duyan herkese hitap etmektedir. Bununla birlikte özellikle öğrenme ve eğitim alanına yönelik çalışmalar yürüten bilim insanları, politika yapımcılar ile her türden eğitim sağlayan kuruluşlarda aktif olarak faaliyet gösteren eğitim yöneticileri ve emekçileri için bilimsel bir referans olma özelliği taşımaktadır.

Kitabın yazarlarının geçmişte, günümüzde ve gelecekte hayat boyu öğrenmeye dair çizmeye çalıştığı resim, ülkemizden ilham almasının yanında hayat boyu öğrenmenin küresel bir iz düşümünü de yansıtmaktadır. Bu anlayışla insanlık var oldukça hayat boyu öğrenmenin resminin dünyanın çeşitli bölgelerinden birçok ressam tarafından çizilmeye devam edileceğine inanıyoruz ve bu ülkenin ressamları olarak bu akademik eseri sizlere sunmaktan mutluluk duyuyoruz.

Hayat Boyu Öğrenme ∞ kitabımız 15 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde (**Kavram ve Bağlam**) insanın gelişim dönemlerine göre hayat boyu öğrenme kavramsal ve bağlamsal çerçevede tartışılmıştır. İkinci bölümde (**Hayat Boyu Öğrenme ve Toplum Psikolojisi**) farklı bağımlılıklardan, etkilerden, risk faktörlerinden ve siber zorbalıktan bahsedilerek aileler, öğretmenler ve okul yöneticileri için bazı öneriler sunulmuştur. Üçüncü bölümde (**Trend ve Eğilimler**) hayat boyu öğrenme konusu ve bu konunun alt boyutları olan yetişkin eğitimi, yetişkin öğrenmesi, mesleki eğitim ve sürekli eğitim konularında yayımlanan bilimsel araştırmalar veri madenciliği yöntemiyle sistematik bir şekilde incelenmiş ve araştırma eğilimleri ortaya konulmuştur. Dördüncü bölümde (**Hayat Boyu Öğrenme Bağlamında Okuryazarlık ve Dil Öğretimi**) okuryazarlığın hayat boyu öğrenme fırsatlarına erişilmesi ve bu fırsatların genişletilmesindeki önemli işlevi uluslararası kuruluşların raporlarına ve bazı istatistikî verilere atıf yapılarak tartışılmış, konuya ilişkin birtakım öneriler sunulmuştur. Bununla birlikte hayat boyu öğrenmenin diğer önemli unsuru olan dil öğretimi ise Türkçenin ana dili ve yabancı dil olarak öğretimi başlıkları altında ele alınarak teknoloji kullanımının söz konusu öğretim alanlarındaki kolaylaştırıcı rolü örnek araçlar üzerinden somutlaştırılmaya çalışılmıştır. Beşinci bölümde (**Hayat Boyu Mobil Öğrenme**) mobil araçların hayat boyu öğrenme sürecinde kullanımına ilişkin teknik bir bakış açısı sunulmuştur.

Altıncı bölümde (**Açık ve Uzaktan Öğrenme**) ise hayat boyu öğrenme süreçlerindeki açık ve uzaktan öğrenme faaliyetleri incelenmiştir.

Yedinci bölümde (**Kuşaklar**) farklı dönemlerde yaşamış toplumların sahip oldukları dinamikler mercek altına alınmış, bu dinamikler öğrenme-öğretme süreçleri bağlamında incelenmiştir. Bu incelemede farklı kuşakların eğitim teknolojileri ile arasındaki organik bağın öğrenmeleri üzerindeki rolüne de yer verilmiştir. Sekizinci bölümde (**Hayat Boyu Öğrenmede Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Hizmetleri**) rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetlerinin tanıtımı yapılmış ve bu hizmetlerin hayat boyu öğrenme alanı ile ilişkisi açıklanmıştır. Dokuzuncu bölümde (**Hayat Boyu Öğrenmede İletişim ve Yeni Medya**) ise hayat boyu öğrenme bağlamında bilgiye erişim ve bilgiyi öğrenme süreci içerisinde hayatımızda önemli bir yer tutan iletişim, internet teknolojileri, sosyal medya ve yeni medya araçları hakkında bilgi verilmiştir. Onuncu bölümde (**Hayat Boyu Öğrenme Yeterlikleri**) bireylerin hayat boyu öğrenme süreçlerindeki yeterlikleri ele alınmış, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, Avrupa Birliği Hayat Boyu Öğrenme Anahtar Yeterlikleri ve 21. Yüzyıl Hayat Boyu Öğrenme Yeterlikleri incelenerek değerlendirilmiştir.

On birinci bölümde (**Hayat Boyu Öğrenme Bağlamında Dezavantajlı Gruplar**) farklı nitelikler taşıyan dezavantajlı gruplara ve onların eğitimsel problemlerine bütüncül bir açıdan bakılmasını sağlayacak konulara değinilmiştir. On ikinci bölümde (**Hayat Boyu Öğrenme ve Sürdürülebilirlik**) hayat boyu öğrenmenin sürdürülebilir olması bağlamında sosyal sürdürülebilirlik, sürdürülebilir kalkınma hedefleri, hayat boyu öğrenme ve sürdürülebilir kalkınma, öğrenen toplum, öğrenen şehirler ve dünya vatandaşlığı konuları tartışılmıştır. On üçüncü bölümde (**Hayat Boyu Öğrenme Programlarına İlişkin Farkındalık: Program Geliştirme Çerçevesinden**) hayat boyu öğrenme programlarının geliştirilmesi, hayat boyu öğrenme anlayışının eğitim sürecine yansımaları, yaygın eğitim, halk eğitimi, yetişkin eğitimi konularına değinilerek Türkiye'deki ve Avrupa'daki hayat boyu öğrenme programları masaya yatırılmıştır. On dördüncü bölümde (**Hayat Boyu Öğrenmede Katılma ve Terk**) hayat boyu öğrenmede öğrenenlerin öğrenme faaliyetlerine katılma ve terk durumları incelenmiştir. Son bölüm olan on beşinci bölümde (**Hayat Boyu Öğrenmede Kalite Uygulamaları**) ise hayat boyu öğrenmede kalite kavramı, kalite süreçleri ve akreditasyon, kalite çerçevesi, kalite yönetim sistemleri, kalite ödülleri, kalite güvence sistemleri, Türkiye'deki ve farklı ülkelerdeki hayat boyu öğrenmede kalite uygulamaları ele alınarak hayat boyu öğrenmede kalite uygulamalarıyla ilgili bütüncül bir resim çizilmeye çalışılmıştır.

Bu bilimsel eserin hazırlanmasında bizimle birlikte yoğun emek veren, zorlu COVID-19 pandemisi sürecinin etkisiyle oluşan zor günlerde özverili ve fedakâr bir şekilde kaleme aldıkları bölümler ile hayat boyu öğrenme alanına katkılar sunan değerli bölüm yazarlarımıza sonsuz teşekkürlerimizi sunuyoruz. Kitabımızın hayat boyu öğrenme alanına katkı sağlamasını ve siz değerli okurlarımızı faydalı olmasını diliyoruz.

Editörler

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Kaygın

Dr. Öğr. Üyesi İhsan Çağatay Ulus

Dr. Öğr. Üyesi Barış Çukurbaşı

Aralık 2020

Bölümler ve Yazarları

Editörler:

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin KAYGIN
Dr. Öğr. Üyesi İhsan Çağatay ULUS
Dr. Öğr. Üyesi Barış ÇUKURBAŞI

1. Bölüm: Kavram ve Bağlam

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin KAYGIN - Bartın Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-1315-0126

2. Bölüm: Hayat Boyu Öğrenme ve Toplum Psikolojisi

Dr. Öğr. Üyesi İhsan Çağatay ULUS - Bartın Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-9610-4562

3. Bölüm: Trend ve Eğilimler

Prof. Dr. Mübin KIYICI - Sakarya Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-9458-7831
Dr. Öğr. Üyesi Barış ÇUKURBAŞI - Manisa Celal Bayar Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-2856-2676

4. Bölüm: Hayat Boyu Öğrenme Bağlamında Okuryazarlık ve Dil Öğretimi

Dr. Öğr. Üyesi Hasan Basri KANSIZOĞLU - Bartın Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-2150-4668

5. Bölüm: Hayat Boyu Mobil Öğrenme

Dr. Öğr. Üyesi Ashlan İSTANBULLU - Amasya Üniversitesi
ORCID NO: 0000-0002-1778-859X

6. Bölüm: Açık ve Uzaktan Öğrenme

Dr. İsmail TONBULOĞLU - Yıldız Teknik Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-7059-9125

7. Bölüm: Kuşaklar

Dr. Öğr. Üyesi Emre ÇAM - Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
ORCID NO: 0000-0001-9413-0292
Öğr. Gör. Dr. Nazire Burçin HAMUTOĞLU - Eskişehir Teknik
Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-0941-9070

8. Bölüm: Hayat Boyu Öğrenmede Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Hizmetleri

Öğr. Gör. Dr. Nesime CAN - Ankara Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-6448-1275

9. Bölüm: Hayat Boyu Öğrenmede İletişim ve Yeni Medya

Dr. Öğr. Üyesi Onur İŞBULAN - Sakarya Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-5326-071X

10. Bölüm: Hayat Boyu Öğrenme Yeterlikleri

Doç. Dr. Gülден AKIN - Ankara Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-7875-5898

11. Bölüm: Hayat Boyu Öğrenme Bağlamında Dezavantajlı Gruplar

Dr. Öğr. Üyesi Buket ASLANDAĞ - Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-2935-2320
Yüksek Lisans Öğrencisi Meryem GÜMÜŞTOP - Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
ORCID: 0000-0001-6744-8035

12. Bölüm: Hayat Boyu Öğrenme ve Sürdürülebilirlik

Doç. Dr. Rüyam KÜÇÜKSÜLEYMANOĞLU - Bursa Uludağ Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-3540-2117

13. Bölüm: Hayat Boyu Öğrenme Programlarına İlişkin Farkındalık Program Geliştirme Çerçevesinden

Dr. Öğr. Üyesi Gamze YAVUZ KONOKMAN -Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-2272-1549
Dr. Burak AYÇIÇEK - Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-8950-2207

14. Bölüm: Hayat Boyu Öğrenmede Katılma ve Terk

Dr. Serap Karabacak - T.C. Milli Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0000-0002-4895-049X

15. Bölüm: Hayat Boyu Öğrenmede Kalite Uygulamaları

Dr. Betül TONBULOĞLU - Milli Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0000-0003-1542-2380

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iii
Bölümler ve Yazarları.....	vii

1. BÖLÜM KAVRAM VE BAĞLAM

ÖZET	1
GİRİŞ	2
Kavrama Dair.....	3
Hayat Genişliğinde Öğrenme & Hayat Derinliğinde Öğrenme.....	4
Küresel Bağlamda Hayat Boyu Öğrenme.....	5
Daimi Eğitim.....	5
Dönüşlü Eğitim	6
Hayat Boyu Öğrenmenin Yapıtaşları (UNESCO-1972-1996)	7
Kendini ve toplumu dönüştürmek için öğrenme.....	8
PEDAGOJİ, ANDRAGOJİ VE GERAGOJİ.....	8
Pedagoji.....	8
Andragoji.....	10
Geragoji	12
SONUÇ.....	14
KAYNAKÇA	15

2. BÖLÜM HAYAT BOYU ÖĞRENME VE TOPLUM PSİKOLOJİSİ

ÖZET	19
GİRİŞ.....	20
Siber Zorbalık	21
Siber Zorbalık Türleri	23
Siber Zorbalık Risk Faktörleri	25
Siber Zorbalığın Etkileri.....	27
Dijital Bağımlılık	27
İnternet Bağımlılığı.....	29
Bilişim Teknolojilerinin Toplum Üzerindeki Etkisi	31
Dijital ve İnternet Bağımlılığın Psiko-sosyal Sonuçları.....	32
Aileler, Öğretmenler ve Okul Yöneticileri için Öneriler	33
SONUÇ.....	38
KAYNAKÇA	39

3. BÖLÜM TREND VE EĞİLİMLER

ÖZET	45
GİRİŞ.....	46
Yöntem.....	51
Bulgu ve Yorumlar.....	53
SONUÇ VE TARTIŞMA	71
KAYNAKÇA	77

4. BÖLÜM HAYAT BOYU ÖĞRENME BAĞLAMINDA OKURYAZARLIK VE DİL ÖĞRETİMİ

ÖZET	79
Hayat Boyu Öğrenme Aracı Olarak Okuryazarlık.....	80
Hayat Boyu Öğrenme Açısından Okumanın Önemine Vurgu Yapan Ulusal Belgeler	81
Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgeleri (2009-2013 ve 2014-2018).....	81
2023 Eğitim Vizyonu.....	82
Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi.....	82
Hayat Boyu Öğrenme Açısından Okumanın Önemine Vurgu Yapan Uluslararası Belgeler	83
Belém Eylem Çerçevesi.....	83
Eğitim 2030 Incheon Deklarasyonu.....	84
Avrupa Birliği Konseyi Hayat Boyu Öğrenmede Anahtar Yeterlilikler Metni.....	85
Türkiye’de ve Dünya’da Okuryazarlığın Güncel Durumu	86
Okuma Becerisi ve Kültürünün Araştırdığı Ulusal Araştırmalar.....	89
Türkiye Okuma Kültürü Araştırması.....	89
Türkiye Okuma Kültürü Haritası	90
Okuma Becerisi ve Kültürünün Araştırdığı Uluslararası Araştırmalar	90
Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (Programme for International Student Assessment, PISA)	90
Uluslararası Okuma Çalışmalarındaki İlerleme Projesi (the Progress in International Reading Literacy Study, PIRLS).....	92
PIAAC Yetişkin Becerileri Araştırması	93
Okuma Alışkanlığının, Kültürünün ve Becerilerinin Geliştirilmesi	95

Hayat Boyu Okuryazarlığa İlişkin Politikaların Geliştirilmesi.....	96
Okuryazarlığı Destekleyici Ortamların Geliştirilmesi	97
Kütüphanelerin Yaygınlaştırılması ve Kütüphane Kullanımının Özendirilmesi	101
İnternet Teknolojilerinin ve Uzaktan Eğitim İmkânlarının Yaygınlaştırılması	102
Hayat Boyu Öğrenme Bağlamında Dil Öğretimi.....	103
Avrupa Dilleri Ortak Öneriler Çerçevesi	105
Dil Öğretiminin Bugünü ve Dil Öğretiminde Teknoloji Kullanımı	106
Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Örnek Teknolojiler.....	108
Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Portalı	108
Ana-Dil Türkçe	109
Türkçe Öğreniyorum	110
Merhaba Umut.....	111
Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Örnek Uygulamalar	112
Duolingo.....	112
English Central	113
Rosetta Stone.....	114
Mondly.....	115
Mondly VR ve AR	115
SONUÇ.....	117
KAYNAKÇA	119

5. BÖLÜM HAYAT BOYU MOBİL ÖĞRENME

ÖZET	123
GİRİŞ.....	124
Hayat Boyu Mobil Öğrenme Sürecinde Teknik Bileşenler	127
Mobil Kablosuz Haberleşme Ortamları	128
1G' den 5G' ye Doğru Hayat Boyu Öğrenme	128
GPS (Global Positioning System-Global Konumlandırma Sistemi)Dedikleri.....	129
Bluetooth ve Wi-Fi (Wireless Fidelity - Kablosuz Bağlantı Alanı)	130
Mobil Öğrenme Donanım Teknolojileri	131
PDA.....	131
Tablet ve Akıllı Telefon	132
Giyilebilir Teknolojiler.....	132

Mobil Öğrenme Yazılım Teknolojileri.....	133
Hayat Boyu Öğrenme Yönetim Sistemi.....	133
Hayat Boyu Mobil Öğrenme Sürecinde Gelişen Teknolojiler ve Uygulama Örnekleri	135
Mobil Artırılmış Gerçeklik ve Mobil Sanal Gerçeklik	135
Yapay Zekâ	137
Nesnelerin İnterneti	138
SONUÇ VE ÖNERİLER	140
KAYNAKÇA	140

6. BÖLÜM AÇIK VE UZAKTAN ÖĞRENME

ÖZET	145
GİRİŞ.....	146
İnformal Teknolojik Öğrenme Ortamları	148
İnformal Eğitim	148
Açıköğretim-Uzaktan Eğitim Kavramları.....	151
Kitlese Açık Çevrimiçi Dersler-KAÇD (Massive Open Online Course-MOOCs)	153
Kitlese Açık Çevirim İçi Derslerin Amaçları	155
Dünyada Kitlese Açık Çevirim İçi Ders Örnekleri	155
Türkiye’de Kitlese Açık Çevirim İçi Ders Örnekleri.....	157
Kitlese Açık Çevrimiçi Dersin Olumlu Yönleri.....	158
Kitlese Açık Çevrimiçi Dersin Zayıf Yönleri	158
Teknolojik Yetkinlikler	159
ISTE Standartları	159
Teknoloji Entegrasyonu	160
Açık ve Uzaktan Öğrenmede Eğilimler	162
Etik Hususlar.....	165
KAYNAKÇA	166

7. BÖLÜM KUŞAKLAR

ÖZET	169
GİRİŞ.....	170
Sessiz Kuşak (Silent Generation).....	175
Bebek Patlaması Kuşağı (Baby Boomers).....	178
X Kuşağı (Generation X)	181
Y Kuşağı (Generation Y)	183
Z Kuşağı (Generation Z).....	185
Alfa Kuşağı (Gen Alpha)	187
Dijital Yerli	188
Ülkemizde Nüfus Dağılımının Kuşaklar Açısından İncelenmesi	190
SONUÇ.....	192
KAYNAKÇA	195

8. BÖLÜM HAYAT BOYU ÖĞRENMEDE REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK HİZMETLERİ

ÖZET	201
GİRİŞ.....	202
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık.....	203
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Hizmetleri.....	204
Hayat Boyu Öğrenme ile İlgili Yönetmelikler.....	207
Türkiye’de Hayat Boyu Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Hizmetleri.....	211
Kursiyer Özellikleri ve En Çok Tercih Edilen Programlar.....	211
Dezavantajlı Gruplar	212
Ülkemizdeki Güncel Durum	212
Ülkemizden ve Avrupadan İyi Örnekler	213
KAYNAKÇA	218

9. BÖLÜM

HAYAT BOYU ÖĞRENMEDE İLETİŞİM VE YENİ MEDYA

ÖZET	221
GİRİŞ.....	222
İnternet Teknolojileri ve Hayat Boyu Öğrenme	225
Sosyal Medya ve Hayat Boyu Öğrenme.....	228
Yeni Medya ve Hayat Boyu Öğrenme	233
Hayat Boyu Öğrenmede Başlıca Yeni Medya Araçları	235
FACEBOOK	235
TWITTER	236
INSTAGRAM.....	237
YOUTUBE.....	238
KAYNAKLAR.....	239

10. BÖLÜM

HAYAT BOYU ÖĞRENME YETERLİKLERİ

Özet	243
GİRİŞ.....	244
Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (Amaçları)	245
SKH'ye Doğru	245
2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi	247
Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine Yönelik Eleştiriler	250
SKH'ye yönelik genel eleştiriler	250
Dördüncü hedefe yönelik eleştiriler.....	251
Türkiye'de Sürdürülebilir Kalkınma Çalışmaları.....	252
Avrupa Birliği Komisyonu Hayat Boyu Öğrenme İçin Anahtar Yeterlilikler.....	253
Okuryazarlık Yeterliği.....	254
Çoklu Dil Yeterliği.....	255
Matematiksel Yeterlik ve Bilim, Teknoloji ve Mühendislikte Yeterlik	255
Dijital Yeterlik	256
Kişisel, Sosyal ve Öğrenmeyi Öğrenme Yeterliği	257
Vatandaşlık Yeterliği.....	257
Girişimcilik Yeterliği	258
Kültürel Farkındalık ve İfade Etme Yeterliği.....	258

Bireylerin Yaşam Boyu Öğrenme Anahtar Yeterliklerini Destekleyici Diğer Başlıklar	259
Hayat Boyu Öğrenmede 21. Yüzyıl Becerileri	259
SONUÇ.....	263
KAYNAKÇA	265

11. BÖLÜM

HAYAT BOYU ÖĞRENME BAĞLAMINDA DEZAVANTAJLI GRUPLAR

ÖZET	267
GİRİŞ.....	268
Dezavantajlı Gruplar	270
Göçmenler.....	271
Kadınlar	275
Engelliler.....	280
SONUÇ.....	283
KAYNAKÇA	284

12. BÖLÜM

HAYAT BOYU ÖĞRENME VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

ÖZET	287
GİRİŞ	288
Sosyal Sürdürülebilirlik	291
Hayat Boyu Öğrenme	293
Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri	296
Hayat Boyu Öğrenme ve Sürdürülebilir Kalkınma.....	298
Öğrenen Toplum	301
Öğrenen Şehirler	304
Dünya Vatandaşlığı	308
SONUÇ.....	309
KAYNAKÇA	311

13. BÖLÜM

HAYAT BOYU ÖĞRENME PROGRAMLARINA İLİŞKİN FARKINDALIK: PROGRAM GELİŞTİRME ÇERÇEVESİNDEN

ÖZET	317
GİRİŞ.....	318
Hayat Boyu Öğrenme Programlarının Geliştirilmesi	319
Hayat Boyu Öğrenme Anlayışının Eğitim Sürecine Yansımaları.....	326
Öğretmenler	329
Öğrenciler.....	331
Okul.....	332
Hayat Boyu Öğrenme Çerçevesinden Yaygın Eğitim, Halk Eğitimi ve Yetişkin Eğitimi	335
Hayat Boyu Öğrenme Programları: Türkiye'den Örnekler	336
Hayat Boyu Öğrenme Programları: Avrupa'dan Örnekler.....	339
Comenius Programı	340
Erasmus Programı.....	341
Leonardo da Vinci Programı	341
Grundtvig Programı.....	341
Ortak Konulu Program.....	342
Jean Monnet Programı	342
Erasmus+ Programı	342
Bireylerin Öğrenme Hareketliliği.....	343
Yenilik ve İyi Uygulamaların Değişimi İçin İş birliği	343
Politika Reformuna Destek	344
Spor Destekleri.....	344
SONUÇ.....	344
KAYNAKÇA	347

14. BÖLÜM

HAYAT BOYU ÖĞRENMEDE KATILMA VE TERK

ÖZET	351
Giriş.....	352
Yetişkinler Eğitime Neden Katılır?.....	354
Yetişkinler Eğitimi Neden Yarıda Bırakır?	358
SONUÇ VE ÖNERİLER	365
KAYNAKÇA	367

15. BÖLÜM

HAYAT BOYU ÖĞRENMEDE KALİTE UYGULAMALARI

ÖZET	371
GİRİŞ.....	372
Hayat Boyu Öğrenmede Kalite	374
Kalite Süreçleri ve Akreditasyon	375
Kalite/Yeterlilik Çerçevesi	376
Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (European Qualifications Framework- EQF)	379
Barrett ve Diğerlerinin (2006) Kalite Çerçevesi	382
Owlia ve Aspinwall'un (1996) Kalite Çerçevesi.....	383
Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ).....	385
Kalite Yönetim Sistemleri ve Kalite Ödülleri	387
Avrupa Kalite Yönetim Vakfı Modeli (The European Foundation for Quality Management- EFQM).....	387
Malcolm Baldrige Ulusal Kalite Ödülü	389
Japonya E. Deming Modeli ve Deming Ödülü.....	389
Ulusal Kalite Hareketi-Türkiye Mükemmellik Ödülü- KalDer.....	391
Kalite Güvence Sistemleri.....	392
Türkiye'de Hayat Boyu Öğrenmede Kalite Uygulamaları	397
Farklı Ülkelerde Hayat Boyu Öğrenmede Kalite Uygulamaları.....	401
İsviçre	403
Almanya.....	404
İtalya.....	404
SONUÇ.....	406
KAYNAKÇA	407
YAZARLAR HAKKINDA	411